

МЕТОДИКА

за проучване на мнението на обучаемите за качеството на обучението по дисциплина, специалност и докторска програма във ВСУ „Черноризец Храбър“

1. Методиката описва целите, организацията и редът за проучване на мнението на студентите за качеството на обучението, съгласно изискванията на чл. 6, ал. 4 и ал. 5 на Закона за висшето образование, и начина на анализ и оповестяване на резултатите за него.
2. Проучването събира, анализира и докладва информацията за субективните възприятия на обучаемите относно организацията, съдържанието, качеството и ефективността на учебния процес по дисциплина, специалност и докторска програма във ВСУ „Черноризец Храбър“ с цел да се определи степента на изпълнение на целите на Университета и да се предприемат мерки за подобряване на качеството на преподаването и ученето.
3. Основен обект на проучване са обучаемите във ВСУ „Черноризец Храбър“..
4. Статистическата съвкупност обхваща обучаемите от всички образователно - квалификационни степени, форми на обучение и специалности.
5. Статистическа единица на проучването е конкретният обучаем във ВСУ „Черноризец Храбър“, който е записан в една от образователно-квалификационните степени или докторски програми през учебната година.
6. Предмет на изследване са следните проблемни области, характеризиращи качеството на обучението:
 - 6.1. ценност на обучението;
 - 6.2. начин на преподаване;
 - 6.3. организация и достъпност на преподаването;
 - 6.4. групови взаимодействия и индивидуална подкрепа в хода на учебния процес;
 - 6.5. актуалност, дълбочина и обхват на преподаването и ученето;
 - 6.6. стандарти за оценяване;
 - 6.7. задания и информационни ресурси;
 - 6.8. натоварване на обучаемите;
 - 6.9. академична среда;
 - 6.10. административно и социално-битово обслужване.
7. Провеждането на проучването е свързано с решаването на следните задачи:

- 7.1. събиране на достоверна, представителна информация за възприятията на обучаемите относно качеството на обучението;
- 7.2. разкриване на факторите, които определят мнението на обучаемите;
- 7.3. използване на набраната информация и нейният анализ за изследване на тенденциите в отношението на обучаемите към учебния процес;
- 7.4. разкриване на ефектите от коригиращите мерки и усилията на преподавателите върху мнението на обучаемите;
- 7.5. разработване на нови подходи и дейности за по-пълно постигане на образователните цели и развитие на академичния състав.

8. Време на проучването

Проучването на мнението по отделна дисциплина се провежда по време или след последното занятие по дисциплината, но не по-късно от датата за явяване на редовен изпит. Организира се от преподавателя.

Проучването на мнението за специалност е в последния семестър на обучението преди провеждането на държавния изпит (защитата на дипломната работа) и се организира от тютора.

Проучването на мнението за докторска програма е преди провеждането на защита и се организира от Института за докторанти.

Ръководствата на основните звена, филиала и катедрите трябва да информират студентите за възможността за електронно анкетиране и да ги насърчават да попълнят анкетните карти.

9. Източници на сведения

Източник на сведения е анкета на обучаемите, която се осъществява посредством разработени за целта въпросници. (Приложения 1, 2 и 3)

10. Методика на съставянето на въпросите в анкетното проучване

Въпросите в анкетното проучване са синхронизирани със стандартите за добро образование, приети от външните системи за оценяване у нас: критериалната система за институционална акредитация и програмна акредитация на професионално направление и специалност от регулирана професия, анкетното проучване на студентското мнение, използвано при формиране на индикаторите на Рейтинговото система за висшите училища в България. При изготвянето на въпросите е отчетен и опита, натрупан в други стандартизирани анкети: Course Experience Questionnaire (CEQ), Productivity Measurement and Enhancement System (ProMES) Method, Student Assessment of Teaching and Learning (SATL), Students Evaluation of Educational Quality (SEEQ), Snell Educator Effectiveness Assessment Index.

Въпросите в анкетите изискват от обучаемите да дадат субективна оценка по скала на основните индикатори на качеството на учебния процес по проблемните области в т. 6.

11. Формиране на извадка

В анкетното проучване за удовлетвореността от дисциплина участват всички представители на статистическа съвкупност, които изучават съответната дисциплина през учебната година, независимо дали е зимен или летен семестър, независимо от курса или специалността.

В анкетното проучване за удовлетвореността от специалност участват всички випускници от специалността.

В анкетното проучване за удовлетвореността от докторска програма участват всички докторанти.

12. Единица на наблюдение

За единица на наблюдение е възприет отделният курс и специалност за ОКС „Бакалавър” и „Магистър”, както и докторска програма за ОНС “Доктор”.

13. Начин на регистрация

Въпросниците са в електронен формат. Регистрацията на единичните сведения се извършва от обучаемите чрез приложените формуляри в платформата G Suite @vfu.bg.

14. Съхранение на първичните данни от проучванията

Отговорност за съхранението и администрацията на електронните бази данни от проучванията се възлага на определено от Ректора лице. Срокът за съхранение на базите данни е четири години от провеждането на съответната анкета.

15. Обработка на сведенията

Анализирант се единствено представителни анкети. За представителна се счита анкета, в която са участвали повече от десет обучаеми и повече от половината от обучаваните в единицата за наблюдение.

Изискванията за представителност не се прилагат за магистърските и докторските програми.

Резултатите се обработват автоматично на сървъра, на който са подадени отговорите на въпросниците. При обработката на резултатите: 1) Отговорите се прекодират в цифров вид. 2) Прекодираните стойности се осредняват за всеки индикатор (индивидуален баланс). 3) Индивидуалните баланси на индикаторите за всяка дисциплина и специалност се изобразяват на скала и се анализират в зависимост от статута на обучаваните (форма и вид на обучението) и тяхната специалност/програма.

16. Оповестяване на резултатите

Системата подготвя автоматично отчети на обработените резултати от анкетите. Права за електронен достъп до отчетите имат:

- 16.1. Титулярът на дисциплината – до резултатите, касаещи водената дисциплина.

- 16.2. Ръководителите на катедри – до резултатите, касаещи водените в съответната катедра дисциплини, както и до резултатите, касаещи специалността и докторската програма, за водещите катедри.
- 16.3. Деканите – до резултатите, касаещи преподаваните във факултета дисциплини, както и водените от факултета специалности и докторски програми.
- 16.4. Ръководството на Университета и Секретарят по качеството и акредитацията.

Достъпът се осигурява не по-рано от приключването на редовната изпитна сесия за анкетите за дисциплина и от дипломирането при анкетите за специалност и докторска програма.

Длъжностните лица нямат право да коментират, разпространяват и публикуват отчетите, до които имат достъп, освен за нуждите на анализа на тези данни и при спазване на етичните принципи и GDPR.

17. Ограничения при интерпретацията на данните

Данните от анкетното проучване трябва да се използват внимателно, без да се абсолютизират. Оценка на обучаемите в такива анкети зависят от множество фактори, повечето от които нямат отношение към качеството на обучението. Затова те не могат да се разглеждат като сигурен сигнал за това качество, а само като един от многото инструменти за измерване на качеството на обучението, при това един от най-несъвършените.

Това, че дадена програма или преподавател получават повече точки по отделните индикатори не означава, че качеството при тях е по-високо. И обратното, ако мнението е негативно, това също не означава, че качеството на обучението е било ниско. Изследванията в развитите страни недвусмислено доказват, че студентските оценки корелират положително с оценките на работата им и отрицателно с равнището на изискванията към тях. В случай, че целта на обучаемите е различна от получаването на качествено образование и те не са склонни да положат усилия за него (ситуация, която ще е все по-често срещана предвид намаляващата конкурентоспособност на българското образование), всеки опит да се поддържа висок стандарт на преподаване ще създава неудовлетвореност и ще предизвиква натиск за понижаване на стандартите и изискванията. Тогава ниските, а не високите оценки в някои въпроси от анкетите, означават високо качество и стандарти на преподаване, учене и оценяване.

Анкетните проучвания на мнението на обучаемите не позволяват точно да се оценят качествата на преподавателите и преподаването, дори и когато обучаемите са мотивирани, имат изградени реалистични очаквания и готовност да положат усилия, за да получат добро образование. Студентите оценяват на базата на личния си опит, който е придобит в рамките на изучаваната специалност. Те могат да имат погрешна представа за това какво представлява подготовката в едно висше училище и как да разпознаят добрата от лошата. Това е характерен проблем най-вече за първите години от обучението.

Неточни оценки дават дори обективните индикатори. Например годината на публикуване на използваните учебници, книги, статии е един от лесно забележимите и най-често използваните критерии за актуалност на учебния материал. Това унифицира подхода към различните области на знанието, докато във времеви план критериите за актуалност в тях могат да бъдат много различни.

Поради тези причини, резултатите от анкетните проучвания на мнението на обучаемите имат само информационна стойност и не представляват препоръка за преки действия, особено кадрови решения, дисциплинарни мерки или промени в размера на възнаграждението на преподавателите и приема в специалностите.

18. Анализ на резултатите

Подходът за анализ на резултатите от проучването на мнението на обучаемите за обучението по дисциплина, специалност и докторска програма следва да създава колегиална среда, да подкрепя усилията на преподавателите и звената за повишаване на качеството на преподаването и усвояването на знанията, да бъде позитивен и несанкциониращ. Резултатите се анализират в следните направления:

- 18.1. очертаване на проблемните области, за които са необходими незабавни мерки за справяне с проблемите;
- 18.2. набелязване на цели за бъдещи действия в области, в които има задоволителна оценка на обучаемите за качеството на обучение;
- 18.3. установяване на институционалната сила – тези области, в които е налице високи оценки и които представляват важен институционален актив.

Неизменна характеристика на всеки анализ е извеждането на динамиката на данните, събирани през различните години. То позволява проследяване на подобренията, постигнати в повишаването на качеството на обучението година след година.

Анализът се осъществява по съответни нива на управление и в посочените по-долу параметри и разрези:

- a. Катедрените съвети анализират в едномесечен срок от приключването на всяко проучване резултатите, касаещи водените в съответната катедра дисциплини, както и резултатите, касаещи специалността и докторската програма, ако катедрата води такива. Ако се налага се приемат мерки и се правят предложения пред ФС за решения, отчитащи мнението на обучаемите. Ръководителят на катедрата изготвя писмен анализ за качеството на обучението по водените от звеното дисциплини, специалности и докторски програми, в отчитащ и резултатите от проучването на мнението на обучаемите и който е неотменима част от семестриалния и годишния отчет на катедрата.
- b. Ежегодно през м. юли деканите на факултети, директорът на филиал Смолян и Директорът на ДЧОиСДК изготвят и внасят за обсъждане на Факултетен съвет (Съвет на филиала, Департамента) обобщен анализ на качеството на обучението в съответното основно звено, отчитащ и

резултатите от проучването на мнението на обучаемите. Изготвя се писмен анализ на качеството на обучението до ръководството на ВСУ с препоръки за области и мерки, на които ръководството на ВСУ да обърне внимание. Анализът се предоставя на Секретарят по качеството и акредитацията и Заместник-ректора до края на м. юли.

- c. Секретарят по качеството и акредитацията обобщава анализите на Факултетните съвети и докладва изводите на УКУД.
- d. След обсъждането в УКУД, Заместник-ректорът ежегодно внася за обсъждане в Академичен съвет Анализ на резултатите от проучването на мнението на обучаемите за качеството на обучението и административното обслужване във ВСУ "Черноризец Храбър".

19. Анализите, отчитащи резултатите от анкетите, се съхраняват от звената, които са ги изготвили, в срок от четири години.

Методиката е приета с решение на Академичния съвет, протокол № 2/30.10.2020 г.